

COR-NIEUWS

*COR-Nieuws is een tweemaandelijks uitgave van
de Commissie Ouderenzorg Religieuzen van de KNR*

NUMMER 2018-5, OKTOBER 2018

INHOUD

Inhoud	1
Aan het woord	1
ZN en zorgkantoren publiceren tool voor kwaliteitsbudget verpleeghuiszorg	3
Waarom palliatieve zorg bij dementie niet vergeten mag worden	4
Gedicht	4
Als je niet meer beter wordt	5
Hulpmiddelen op het werk	5
Zorgverzekeraars helpen bij het vinden van thuiszorg	5
Waar denk je in eerste instantie aan bij sociaal en gezond?	6
Voetverzorging Wlz: Zorginstituut Nederland verduidelijkt standpunt	6
Tussen wal en schip	7
Prinsjesdag	7
Religieuze prikkels	8

In de kijker: Aansluiting met geloof mogelijk tot ver in dementieproces	8
Ingekomen post	8
Glorieus genieten van uw oude dag op Glorieuxpark	9
Pastorale column	10
Agenda	11
Boeken	11
Reacties en suggesties	12
Volgende COR-Nieuws	12
Colofon	12

AAN HET WOORD

Warmte en zorg maken van het hospice een thuis

Petra Griffioen is verpleegkundige in een hospice. Ze vindt het bijzonder iets voor stervende mensen te betekenen. Maar mensen zien lijden is ook pittig. 'Toch wil ik daar met mijn volle aandacht bij aanwezig zijn.'

Ik werk nu anderhalf jaar in Hospice Francinus de Wind in Waalwijk. Het is werk dat dicht bij mijn hart ligt. Hiervoor was ik wijkverpleegkundige. Daar kreeg ik de mogelijkheid de specialisatie palliatieve zorg te doen. Het was een waardevolle verdieping, die handvatten gaf voor het verlenen van deze specifieke vorm van zorg.

Ik vind het belangrijk dat de laatste levensfase goed kan verlopen, dat mensen waardig afscheid kunnen nemen van de mensen die hen lief zijn. Palliatieve zorg is ingrijpend.

De gasten in het hospice verliezen hun gezondheid vaak ook hun werk en het lichaam laat het afweten; dingen die we meestal als vanzelfsprekend ervaren. In het hospice proberen we kwaliteit toe te voegen aan het leven in deze laatste fase.

Het hospice als warm thuis

De meeste mensen willen het liefst in de geborgenheid van hun thuissituatie overlijden, maar door omstandigheden is dat niet altijd mogelijk. Van thuis weggaan is een grote drempel. Je moet je vertrouwde, veilige omgeving verlaten, wetend dat je niet terug zult komen. Wij streven ernaar, door warmte en zorg te bieden, dat onze gasten zich wederom thuis en veilig voelen. Vaak horen we dat ze het fijn vinden in het hospice te zijn. Je vertrouwde, veilige omgeving verlaten, wetend dat je niet terug zult komen. Mensen komen hier vanuit het ziekenhuis of ze worden naar ons doorverwezen door de huisarts. Sommige mensen komen al in een vroeger stadium van hun ziekte langs voor een gesprek, om zich te oriënteren waar ze het laatste stuk van hun leven willen verblijven. Het geeft rust te weten wat ze kunnen verwachten.

Ik vind het niet erg geraakt te worden

In dit werk ben je nauw betrokken bij de gasten van het hospice, dat kan niet anders. Je wilt hen bijstaan in de laatste fase. Dat je daarin wordt geraakt door wat je met de mensen meemaakt, door hun verdriet, is niet meer dan logisch, dat hoort ook bij het mens-zijn. Ik vind het bijzonder nabij te mogen zijn en waardevol dat ik iets voor onze gasten mag betekenen in deze fase. Dat maakt ook dat ik het niet erg vind om geraakt te worden. Iets kunnen betekenen maakt het werk juist mooi, hoewel het soms ook zwaar voelt. Afscheid nemen en moeten loslaten is een van de zwaarste opgaves waar we als mens voor staan. Het verdriet daarbij kun je niet wegnemen, je kunt er wel voor de ander zijn en naar hem luisteren.

Als verpleegkundige zorg je voor de 'hele' mens: voor het verlichten van lichamelijke symptomen, maar ook voor het psychosociale en spirituele welzijn. Daarnaast is ook de zorg voor de naasten belangrijk.

Hoe zenmeditatie helpt

De dood is een mysterie, ook voor mij. Ik respecteer ieders kijk daarop. Hoe je in het leven staat, dat neem je ook mee in je werk.

Ik ben gereformeerd opgevoed, maar ben daarna zelf op onderzoek uitgegaan. Ik volgde bijvoorbeeld een cursus zenmeditatie. Mediteren helpt de aandacht ergens op richten waardoor je meer in het moment kunt zijn. Het is voor mij ook een manier om tot rust te komen. In de natuur zijn en luisteren naar muziek helpen daar ook bij. Het is fijn als ik die rust mee kan nemen in dit werk. Mensen voelen dat. Afscheid nemen en moeten loslaten is een van de zwaarste opgaves waar we als mens voor staan

Laatst hielp ik iemand die al lange tijd chronisch ziek was en lang hoop had gehouden om geopereerd te worden. Dat kon niet meer. Tijdens de verzorging vroeg ik wat het voor hem betekende dat dat niet meer mogelijk was. Hij vertelde dat het erg moeilijk was, maar dat hij zijn best deed het te accepteren. Ik benoemde het verdriet dat ik bij hem zag. Hij begon te huilen en zei dat het moeilijkste was dat hij zijn kleinkinderen niet zou zien opgroeien.

De zorg dragen we hier samen

Als ik met iemand werk, probeer ik er echt voor de gast te zijn en af te stemmen op wat er op dat moment bij iemand leeft. Als ik aan mijn grenzen kom, dan kan ik een gesprek voorstellen met de geestelijk verzorgster. Het is fijn de zorg samen te doen met de artsen, geestelijk verzorger en vrijwilligers, je vult elkaar aan en kunt van elkaar leren. Het verpleegkundig beroep vraagt dat je om mensen geeft. Het is wel moeilijk mensen te zien lijden.

Toch wil ik daar met mijn volle aandacht bij aanwezig zijn. Met elkaar bespreken wat we meemaken helpt, we doen dat voor we naar huis gaan in de overdracht en in intervisiegroepen. Tijdens het wekelijks multidisciplinair overleg kijken we terug op het verblijf van gasten die zijn overleden, om er samen van te leren.

De dood is vaak taboe

Het zou mooi zijn als we het maatschappelijk gesprek over sterven kunnen veranderen, zodat wat er werkelijk toe doet in het leven niet alleen in het laatste stuk aan de orde komt, maar al eerder. Dood is vaak een taboe. Het is blijkbaar moeilijk om over je eigen eindigheid na te denken. Of je dat kunt veranderen? Er is een tendens dat de jongere generatie meer betrokken wordt bij het afscheid en bij de rituelen rondom een begrafenis. Als de ervaringen van verlies, sterven en afscheid al vroeg aandacht krijgen, bepaalt dat ook hoe we er op latere momenten mee omgaan.

Interview door Ben Frie SJ, redactielid Ignis webmagazine.

Bron: <http://www.igniswebmagazine.nl/>

ZN EN ZORGKANTOREN PUBLICEREN TOOL VOOR KWALITEITSBUDGET VERPLEEGHUISZORG

Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en de zorgkantoren hebben een de tool gepubliceerd die zorgorganisaties in de verpleeghuiszorg gaan gebruiken om in aanmerking te komen voor een kwaliteitsbudget. In samenspraak met ActiZ en individuele zorgorganisaties heeft ZN de afgelopen weken de tool ontwikkeld waarmee zorgorganisaties hun kwaliteitsbudget kunnen onderbouwen. Vanaf 1 september tot en met 31 december 2018 kunnen zorgorganisaties bij de zorgkantoren hun kwaliteitsplan indienen om in aanmerking te komen voor het kwaliteitsbudget.

Met de tool – die als bijlage aan het kwaliteitsplan dient te worden toegevoegd – kunnen zorgorganisaties een begroting opstellen voor de inzet van extra personeel en overige investeringen om de kwaliteit van zorg te verbeteren. De tool wordt ook gebruikt om na afloop van het betreffende jaar de realisatie van de begroting te verantwoorden.

Het kabinet heeft voor de komende jaren extra middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg. In 2019 is een extra bedrag van 600 miljoen euro beschikbaar in de vorm van een kwaliteitsbudget per zorgorganisatie.

Op landelijk niveau is vastgesteld dat het kwaliteitsbudget voor 85% bestemd is voor personeel en 15% voor de implementatie van overige zaken. Als de lokale situatie daarom vraagt, kan hiervan worden afgeweken mits het totale budget van 600 miljoen euro niet wordt overschreden. Afgesproken is dat gedurende het jaar 2019 wordt gemonitord of de realisatie in lijn ligt met de begroting.

Meer informatie op : www.zorgkennis.net

WAAROM PALLIATIEVE ZORG BIJ DEMENTIE NIET VERGETEN MAG WORDEN

Veel mensen met dementie en hun naasten denken na de diagnose niet meteen aan palliatieve zorg. Dat is jammer, want palliatieve zorg kan veel doen voor de kwaliteit van leven. Palliatieve zorg bij dementie mag niet vergeten worden en dit is waarom. Dementie is een progressieve ziekte, waardoor de gezondheid steeds verder achteruit gaat. Er zijn geen medicijnen om dementie te genezen. Vanaf het moment van de diagnose is dementie een ongeneeslijke ziekte. Voor mensen met een ongeneeslijke ziekte en hun naasten is er palliatieve zorg, dus ook voor dementiepatiënten en hun omgeving. Palliatieve zorg bij dementie is gericht op een zo goed mogelijke kwaliteit van leven en heeft aandacht voor zowel lichamelijke, als psychische en spirituele onderwerpen. In het begin van de ziekte zullen mensen met dementie en hun naasten nog weinig behoefte hebben aan palliatieve zorg. Toch kan het helpen om juist dan al hierover na te denken. Palliatieve zorg kan namelijk aan veel van je wensen en behoeften tegemoet komen.

Doorbehandelen of niet? Wel of niet reanimeren? Wel of geen euthanasie? In de palliatieve zorg is veel aandacht voor het tijdig bespreken van deze en andere keuzes rondom het levenseinde. Palliatieve zorg bij dementie besteedt aandacht aan het belang om zo vroeg mogelijk de wensen voor de laatste levensfase vast te leggen en deze te bespreken met de huisarts en andere zorgverleners.

Bron: www.palvooru.nl

GEDICHT

---

*Gedachten dwarrelen door je hoofd
Als bladeren in de herfst
Ze gaan van hot naar her*

*Je probeert ze te vangen
Om ze terug te zetten op de juiste plek
Maar ze spelen een spel*

*Pak me dan
Pak me dan
Je kan me toch niet krijgen...
Als in een versje van een kind*

*Gisteren nog
Was alles goed
Nu ben je het aan 't verliezen*

*Gedachten dwarrelen door je hoofd
Als bladeren in de herfst
Waar leiden ze naartoe?*

*Janette Kommerkamp-Leurink
bron www.dementie.nl*

ALS JE NIET MEER BETER WORDT

Als een patiënt de diagnose kanker krijgt volgt vaak een angstige toekomst, vol van vragen en onzekerheden. De film *Als je niet meer beter wordt* laat het leven zien van twee palliatieve oncologiepatiënten en de zaken waar ze tegenaan lopen. De Huisartsenkring Amsterdam/Almere (HKA) is een van de initiatiefnemers van de film. Bedoeling is onder meer om te laten zien hoe belangrijk het is dat huisarts en patiënt tijdig goed contact hebben, opdat de huisarts de (terminale) zorg naadloos kan overnemen. Het is de bedoeling dat de film in groepsverband wordt bekeken, met afsluitend een discussie.

Bekijk de film op: ela.nl/film
www.medischcontact.nl

HULPMIDDELEN OP HET WERK

Gebruikt u op uw werk een hulpmiddel (zoals een brailleleesregel) en hebt u een nieuwe nodig (bijvoorbeeld omdat uw huidige brailleleesregel niet meer werkt), dan hoeft u bij uw aanvraag bij het UWV geen medische gegevens mee te sturen. U hebt hetzelfde soort hulpmiddel immers al eens eerder aangevraagd. Het gebeurt echter vaak dat u tóch wordt gevraagd om medische gegevens mee te sturen. Als Oogvereniging werken we eraan om de bekendheid van deze regeling binnen en buiten het UWV te vergroten. Zo willen we voorkomen dat u een arts moet bezoeken en/of medische gegevens moet opvragen als dat niet strikt noodzakelijk is. Loopt u hierbij tegen problemen aan? Geef dit dan door aan Roos Hoelen, themacoördinator Werk: roos.hoelen@oogvereniging.nl

Kijk op: www.oogvereniging.nl

ZORGVERZEKERAARS HELPEN BIJ HET VINDEN VAN THUISZORG

Wie zorg thuis nodig heeft, kan makkelijk verdwalen in allerlei informatie, instanties en wetten. Heb ik wijkverpleging nodig? Of juist hulp bij het huishouden? Of allebei? En waar moet ik dat regelen? Zorgverzekeraars hebben gespecialiseerde afdelingen die mensen hierbij de weg wijzen en daar, waar nodig, mensen zoveel mogelijk aan de juiste zorg helpen. Zoals in de zoektocht naar een thuiszorgorganisatie die wijkverpleging aanbiedt en ook wijkverpleegkundigen beschikbaar heeft, ondanks de arbeidsmarktproblematiek. Als mensen thuiszorg nodig hebben, is het vaak de huisarts die contact legt met een thuiszorgorganisatie. Ook de transferafdeling van het ziekenhuis kan de zorgverzekeraar benaderen wanneer een patiënt naar huis mag, maar nog wel zorg nodig heeft. Vaak komt het dan wel voor elkaar, maar soms kunnen huisarts of ziekenhuis geen wijkverpleging vinden voor de betreffende patiënt. Zorgverzekeraars hebben dan nog meer uitgebreide mogelijkheden. Zo hebben ze veel contact met een brede groep zorgaanbieders. Een groep die vaak groter is dan de vaste contacten van de individuele huisarts. Kijk voor informatie over zorgbemiddeling door zorgverzekeraars op: www.zorgverzekeraars.nl, Informatie over ondersteuning van mantelzorgers is te vinden op de sites van de individuele zorgverzekeraars.

Bron: www.zn.nl

WAAR DENK JE IN EERSTE INSTANTIE AAN BIJ SOCIAAL EN GEZOND?

Jan Terlouw stimuleert je met zijn lezingen om na te denken over wat we samen kunnen doen voor een sociale en gezonde toekomst. 'Het zijn twee erg verschillende begrippen. Bij gezond denk ik aan op een verstandige manier eten en bewegen. Bij sociaal denk ik aan het niet teveel aan jezelf denken. Wie te veel aan zichzelf denkt, kan allerlei negatieve gedachten hebben en wordt dan mogelijk sneller depressief. Terwijl wanneer je tijd maakt voor anderen, dat kan iets moois opleveren. In die zin is er ook een link tussen sociaal en gezond. We halen geen kopje melk bij de burens meer. De techniek en de welvaart heeft gemaakt dat zoiets niet meer nodig is. We hebben allemaal een koelkast nu om melk in te bewaren. Het is enerzijds geweldig dat we zelfvoorzienend en welvarend zijn. Maar een vraag die ontstaat is wel: wat gaat daardoor verloren? En hoe herstel ik dat in een andere richting? Waar dat vroeger bij elkaar binnen lopen automatisch gebeurde, is dat niet meer zo. Je zult dan op andere manieren in contact moeten komen met elkaar.

Lees meer op: www.movisie.nl

VOETVERZORGING WLZ: ZORGINSTITUUT NEDERLAND VERDUIDELIJKT STANDPUNT

Zorginstituut Nederland heeft het standpunt over voetverzorging voor Wlz-cliënten verduidelijkt. Alle noodzakelijke voetverzorging, met uitzondering van geneeskundige voetverzorging, is te beschouwen als persoonlijke verzorging. Het maakt daarbij geen verschil wie de zorg biedt. Dat kan een verzorgende, een pedicure of bijvoorbeeld een podotherapeut zijn. Onder de AWBZ maakte het zorginstituut nog een uitzondering voor voetverzorging die de normale zelfzorg overschrijdt.

In dat geval was er geen sprake van verzekerde zorg en kwamen de kosten van een pedicure voor rekening van de cliënt. Bij de invoering van de Wlz heeft het Zorginstituut geconstateerd dat deze wet zich richt op een ernstig zorgbehoefte groep verzekerden, waarvoor integrale zorg nodig is. Deze groep is voor de noodzakelijke voetverzorging redelijkerwijs aangewezen op de Wlz, ook als dit de normale zelfzorg overschrijdt. De tekst op de website van het Zorginstituut werd echter verschillend geïnterpreteerd. Daarom heeft het Zorginstituut de uitleg van zijn standpunt nu verduidelijkt. Geneeskundige voetverzorging valt niet onder persoonlijke verzorging. Als deze geneeskundige zorg nodig is, zoals bij diabetesvoeten het geval kan zijn, dan is dit zorg vanuit de Zorgverzekeringswet (huisartsenzorg, ketenzorg). In de zorgpolis van de cliënt staat welke zorg wordt vergoed en hoe de procedure voor vergoeding is geregeld. Alléén voor Wlz-cliënten met verblijf en behandeling in dezelfde instelling is de geneeskundige zorg van algemeen medische aard, zoals de medische zorg bij bijvoorbeeld diabetesvoeten, óók onderdeel van de Wlz-zorg. ActiZ heeft zowel bij het Zorginstituut als bij de NZa aangekaart dat deze wijziging voor zorgorganisaties aanzienlijke kosten met zich meebrengt. De bestaande zvp- en vpt-tarieven houden er immers geen rekening mee dat de voetverzorging bijna altijd onder de Wlz valt. De NZa heeft toegezegd dit te zullen onderzoeken en de tarieven zo nodig per 2020 aan te passen. U vindt het standpunt van het zorginstituut op: www.zorginstituutnederland.nl

Bron: www.actiz.nl

TUSSEN WAL EN SCHIP

In het aanbod van maaltijdondersteuning aan kwetsbare ouderen moet de cliënt centraal staan en niet het wettelijk systeem. Zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten moeten op de hoogte zijn van hun verantwoordelijkheden rond de hulp bij eten en drinken. Het is van belang dat partijen die verantwoordelijkheid niet op elkaar afschuiven, maar juist met elkaar samenwerken. Dat blijkt uit antwoorden (te vinden op www.rijksoverheid.nl) van minister Hugo de Jonge (VWS) op vragen van Tweede Kamerlid Vera Bergkamp (D66) naar aanleiding van een uitzending van 'De Monitor' van de KRO. In die uitzending sloegen wijkverpleegkundigen en mantelzorgers alarm over de situatie waarin kwetsbare ouderen thuis hulp nodig hebben met eten, maar geen maaltijdondersteuning krijgen. Om ervoor te zorgen dat kwetsbare ouderen langer thuis kunnen blijven wonen is er ondersteuning mogelijk voor hulp bij de maaltijd. De aard van de zorg- of ondersteuningsvraag bepaalt onder welke wet de maaltijdondersteuning valt, licht De Jonge toe: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Zorgverzekeringswet (Zvw) of de Wet langdurige zorg (Wlz). Maar bij zorgverleners is vaak niet duidelijk waar ze terecht kunnen als ze voor hun cliënt maaltijdondersteuning willen aanvragen, zo kwam naar voren in De Monitor. Gemeenten en zorgverzekeraars wijzen naar elkaar als ze een ondersteuningsverzoek krijgen, zo gaven zorgverleners aan. "Onwenselijk", zo noemt De Jonge de situatie waarin de verantwoordelijkheden rond de maaltijdondersteuning niet goed bekend zijn. "Het mag niet zo zijn dat cliënten hierdoor tussen wal en schip terecht komen. Zowel de zorgverleners, verzorgenden, wijkverpleegkundigen en Wmo-consulenten en in het verlengde daarvan de zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten moeten goed op de hoogte zijn van de verschillende

verantwoordelijkheden voor de maaltijdondersteuning", aldus de minister.

Bron: www.skipr.nl

PRINSJESDAG

In de Troonrede op Prinsjesdag had koning Willem-Alexander nadrukkelijk aandacht voor ouderen en de ouderenzorg. Wat zijn de overheidsplannen voor de ouderenzorg in 2019?

Er komt meer geld beschikbaar voor de ouderenzorg om voldoende tijd, aandacht en goede zorg, thuis of in het verpleeghuis te kunnen bieden. Zo'n 35 partijen hebben begin 2018 het Pact voor de Ouderenzorg getekend, met als doel de kwaliteit van de verpleeghuiszorg te verbeteren, goede zorg en ondersteuning thuis te organiseren en eenzaamheid bij ouderen te verminderen. Er zijn behoorlijke verschillen zijn tussen zorgorganisaties. Met het programma Thuis in het verpleeghuis, wil VWS aan de hand van het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg zorgen voor een omslag, zodat de kwaliteit op alle locaties hoog is. 2,1 miljard euro gaat naar de implementatie van het kwaliteitskader: scholing voor zorgverleners en het verminderen van administratieve lasten. In 2019 gaat het om een bedrag van ruim 1 miljard extra ten opzichte van 2018, waaronder extra investeringen voor het kwaliteitskader verpleeghuiszorg. In totaal loopt de extra investering in de ouderenzorg deze kabinetsperiode op naar jaarlijks ruim 3 miljard euro per jaar vanaf 2021.

Meer informatie: www.zorgvoorbeter.nl

RELIGIEUZE PRIKKELS

De erfgoedcel van de regio Roeselare en die van Brugge lenen vertel- of herinneringskoffers uit die uitsluitend aan religie gewijd zijn. In de Brugse koffer bevinden zich verschillende objecten met religieuze prikkels waaronder een paternoster, een wijwatervaatje, communiekaartjes of zelfs een kwispel. Volgens Ina Verrept, de coördinator erfgoedpubliekswerking van de erfgoedcel, schrikt het "gewicht" van het onderwerp begeleiders van woonzorgcentra soms af waardoor de koffer ietsje minder populair is dan die met als thema school, sport, vrije tijd, werk of zorg. Wanneer de koffer "religie" toch ontleend wordt, valt hij in de smaak en komt er veel los bij de deelnemers. In herinneringskoffers met als thema religie zit vaak een catechismus, die vroeger uit het hoofd geleerd moest worden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat mensen met dementie soms nog mee prevelen wanneer een begeleider eruit voorleest. "Ik kan me goed voorstellen dat de vragen en bijbehorende antwoorden uit de catechismus bij velen in het geheugen gegrift zijn, net zoals versjes en gedichten van vroeger lang bewaard blijven", merkt Dely op. "Het is mogelijk dat het opzeggen van de catechismus rust brengt omdat het zo vertrouwd aanvoelt, zelfs als mensen intussen niet meer gelovig zijn. Het kan ook anders: sommigen die als volwassene niet meer gelovig waren, waarderen als oudere persoon met dementie soms opnieuw de religieuze symbolen en vertrouwde handelingen zoals ze die nog uit hun kindertijd kennen."

Lees het artikel op: www.tertio.be

IN DE KIJKER: AANSLUITING MET GELOOF MOGELIJK TOT VER IN DEMENTIEPROCES

De kerk is vaak een halte op het parcours van dementievriendelijke wandelingen. Ze vormde immers het decor voor de aangrijpendste momenten in het leven. De verhalen daarover kunnen ook opgeroepen worden via reminiscentiespellen waarbij eventueel religieuze objecten worden gebruikt.

Lees het artikel op: www.tertio.be

INGEKOMEN POST

WONEN MET ZORG VOOR RELIGIEUZEN

Op woon-/zorgcentrum Aqua Viva in Nijmegen woont te midden van anderen een aantal Jezuiten (ca. 30, ongeveer de helft van de Nederlandse Jezuiten). Zij vormen de communiteit van Jan Berchmans. Voorheen woonde deze groep op het Berchmanianum aan de Houtlaan in Nijmegen, een huis waarvan de naamgever Jan Berchmans, een Vlaamse Jezuiet die leefde van 1599 tot 1621, is. De Jezuiten zijn de initiatiefnemers tot de nieuwbouw van Aqua Viva. Het Berchmanianum, een Rijksmonument, voldeed niet meer aan de hedendaagse woon- en zorgvragen en werd verkocht aan de Radboud Universiteit Nijmegen, die er zijn academiegebouw van heeft gemaakt. O.a. de Raad van Bestuur van de RUN heeft er zijn nieuwe thuis. De bouwkundige opzet van Aqua Viva is niet naar binnen, maar naar buiten gericht. Was het Berchmanianum een vrij gesloten 'Kloosterverpleeghuis', Aqua Viva staat open naar de wijk. Men zoekt actieve samenwerking met de Wijkraad van Brakkenstein voor buurtactiviteiten en evenementen die toegankelijk zijn voor iedereen. Er kwamen o.a. een jeu de boules baan en een schaakbord op het plein voor de hoofdingang.

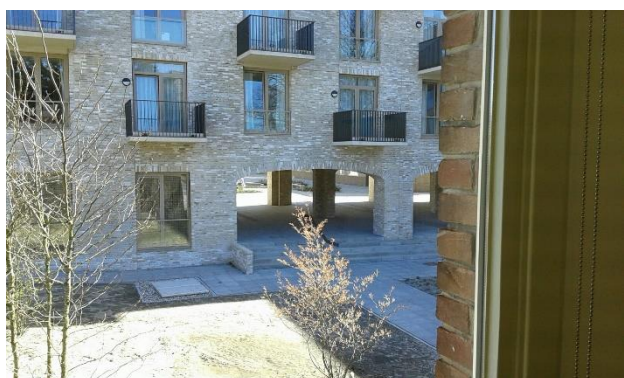

Aqua Viva richt zich op ouderen, religieus of leek, die zich aangetrokken voelen tot een zorggemeenschap waarin aandacht en ruimte is voor cultuur, spiritualiteit en wetenschap. Ook voor kleine (woon)groepjes (2-4 pers.) zijn er huisvestingsmogelijkheden. Binnen Aqua Viva verzorgt een cultuurcommissie regelmatig activiteiten zoals klassieke concerten, bijeenkomsten en lezingen over spirituele thema's en maatschappelijke vraagstukken. Daarvoor staan een aula, een kapel en andere gemeenschappelijke ruimten ter beschikking.

Aqua Viva geeft op eigentijdse wijze uitdrukking aan de rijke spirituele traditie die de Jezuiten meebrachten uit het Berchmanianum en andere huizen.

Aqua Viva biedt de mogelijkheid van comfortabel en veilig wonen, gekoppeld aan directe toegang tot hoogwaardige zorg thuis. Aqua Viva beschikt over 80 zorg- en huurappartementen (waarvan o.a. 24 met BOPZ aanmerking voor PG-bewoners), variërend in grootte van circa 55 m² tot circa 151 m². In het complex van Aqua Viva zijn ook een apotheek en een huisartsenpraktijk gevestigd.

Voor meer informatie zie: www.aquaviva.nl of bel: 024-3838485 (directeur: dhr. H. Simons)

GLORIEUS GENIETEN VAN UW OUDE DAG OP GLORIEUXPARK

Glorieuxpark in Eindhoven is een prachtig, rustig privéterrein van ruim 12 hectare groot, waar alleenstaande ouderen beschermd kunnen wonen. Op het landgoed is onder meer een verzorgingshuis gelegen, Huize Glorieux, en zijn er diverse kleinschalige leefstijlwoningen voor dementerenden waaronder een woning speciaal voor religieuzen. Naast de Zusters van Barmhartigheid wonen er andere religieuzen van diverse congregaties en ook leken op Glorieuxpark. Met een breed pakket aan welzijn, zingeving en zorg zorgen onze medewerkers ervoor dat eenieder kan genieten van zijn oude dag. Duurzaamheid speelt daarbij een grote rol. Zo is ons park energieneutraal en wordt er zo veel mogelijk gekookt met biologische en streekgebonden producten. Datgene wat we doen en ondernemen, toetsen we aan de uitgangspunten van Laudato Si. De religieuzen in Nederland worden langzaam maar steeds ouder en een groot aantal congregaties steeds kleiner. We kunnen ons voorstellen dat er congregaties zijn die het fijn zouden vinden om een plek te hebben waar ze veilig en in een religieuze omgeving kunnen wonen en waar hen de zorg uithanden wordt genomen. We komen graag met hen in contact.

Bel vrijblijvend met ons bestuurssecretariaat, tel: 040 -720 06 80 of mail met bestuurssecretariaat@glorieuxpark.nl.

Voor meer informatie, zie ook onze website www.glorieuxpark.nl.

Generaties voor vrede

Dit is het thema wat Pax Christi en IKV dit jaar gekozen hebben voor de vredesweek. Al bijna 75 jaar wonen we in een land zonder oorlog. Is oorlog en terreur een ver-van-ons-bed-show. De tegenstellingen met mensen die van buiten naar Nederland komen worden groter en scherper. Een discussie over het kinderpardon lijkt maar moeilijk op gang te komen en werkt eerder verdelend dan helend. In deze politieke en sociale omgeving moet de vredesweek een plaatsje zien te veroveren. Vragen de kerken aandacht voor vrede. Een niet te benijden positie om vrede handen en voeten te geven.

Vrede heeft te maken met eerlijk delen. Vrede heeft te maken met ruimte maken voor anderen, met ruimte maken voor andere ideeën en wensen. Vrede gaat over het loslaten van oude zekerheden.

Belangrijk is de grote vrede, maar misschien veel belangrijker is de kleine vrede. De vrede in ons dorp, in onze straat, in onze gemeenschap, in ons huis, in mij, in mijn hart.

Het thema 'Generaties voor vrede' vraagt aandacht voor de noodzaak om de vrede, de kleine en grote vrede, door te geven.

Generaties komen en generaties gaan. Gemakkelijk denken we dat elke generatie bijdraagt, bouwt, aan vooruitgang, hoger en meer. Wanneer het gaat over wetenschap, dan lijkt dat aardig te kloppen. We staan dan op de schouders van de vorige generaties. Onze kennis groeit, er zijn steeds weer nieuwe ontdekkingen en zo bouwen we stapje verder.

Als het gaat over de vrede dan werkt dat heel anders. Verworvenheden, resultaten uit het verleden, zijn geen garantie voor de toekomst. Elke generatie moet zelf de vrede bewerkstelligen, weer opnieuw geloven in het visioen van vrede.

Telkens weer moet hetzelfde geleerd worden: te delen met de ander, op zoek gaan naar het geluk van de ander, de vaardigheid ontwikkelen om los te laten.

Generatie na generatie zal aan de vrede moeten werken. Niet, net als de wetenschap, steeds hoger, maar als een weg. Een weg waarvan elke generatie de stenen legt en er voor moet zorgen dat de weg niet opgebroken wordt of doodloopt.

Christenen mogen zich daarbij gesteund weten door het voorbeeld van Jezus van Nazareth. Maar ja-zeggen tegen Zijn voorbeeld alleen, is niet genoeg, we dienen als levend voorbeeld de volgende generatie de weg te wijzen.

Zodat wij, vrij naar de woorden van Huub Oosterhuis, 'bouwen aan veilige buurten, wonen met elkaar in wijken van vrede, waar kinderen spelen, ouderen hun dagen vol maken en jonge mensen werken aan een veilige toekomst'.

Antoon van der Steen em. Pastor

AGENDA

SCHOLINGSAANBOD

---

20 november 2018: Scholingsdag voor medewerkers religieuze instituten 'Wat is het religieus leven?'.
Nadere informatie over deze dagen ontvangt u te zijner tijd.

Meer informatie en aanmelden: Karin Bos, stafmedewerker ouderenzorg, k.bos@knr.nl

INNOVATIEVE ONTWIKKELINGEN OP HET OOGCONGRES

Een hersenschorsprothese voor blinden, 's werelds eerste chirurgische oogrobot en eye-on-a-chip, nieuwe kweekmodellen van ogen: drie voorbeelden van innovaties waar u helemaal over wordt bijgepraat tijdens het Oogcongres op zaterdag 10 november 2018. Ook kunt u lezingen volgen over specifieke oogandoeningen zoals glaucoom, maculadegeneratie en diabetische retinopathie.

Bekijk het programma en meld u aan: www.oogvereniging.nl

EVALUATIEBIJeenKOMST

---

17 oktober 2018: Evaluatiebijeenkomst project Religieus Erfgoed Menslievende Zorg (REMZ), locatie Zrs van Liefde Tilburg. Aanmelden via: <https://www.relief.nl/aanmelding-bijeenkomst-religieus-erfgoed/>

BOEKEN

'TOT SLOT - WAT IK NOG ZEGGEN WIL'

Veel zorgprofessionals verlenen palliatieve zorg. Praten over doodgaan is niet gemakkelijk, maar je erop voorbereiden ervaren mensen vaak wel als prettig. Het mooie invulboek 'Tot slot - Wat ik nog zeggen wil' kan hierbij helpen. Het boek is gemaakt voor iedereen die bewust wil stilstaan bij het leven, maar het is vooral ook een mooi bewaardocument om achter te laten. Het boek kost € 24,99. Meer informatie en bestellen kan op de website van Uitgeverij Unieboek het Spectrum.

HET LEVEN EN HOE WIJ ER AFSCHEID VAN NEMEN

Lut Rubbens werkte jaren als verpleegkundige op de palliatieve eenheid van het UZ Leuven. Vanuit haar ervaring vertelt zij in dit boek over het verloop van het stervensproces en het lijden dat daarmee gepaard gaat.

Kijk op: www.unieboekspectrum.nl

TOMMIE IN DE ZORG

TOMMIE IN DE ZORG bevat treffende observaties, waardevolle levenslessen en ontroerende ontmoetingen uit de dagelijkse praktijk van de gezondheidszorg. 'Ik ga toch geen mensen wassen?' zei Tommie Niessen toen zijn moeder hem voorstelde om een tijdje in de zorg te gaan werken nadat hij met school was gestopt.

Maar na een jaar ICT en een jaar marketing werd het tijd voor een nieuwe wending. Tommie ging de opleiding tot verzorgende IG volgen en meteen voelde het goed. Sinds zijn opleiding verpleegkunde werkt Tommie als zzp'er in de wijkzorg en in een hospice. En het heeft hem veel gebracht. De zorg is niet stoer. Zeker niet onder jongens.

Om zijn werk realistischer onder de aandacht te brengen begon Tommie blogs te schrijven onder de titel 'Tommie in de zorg'. Hij wilde laten zien hoe mooi het vak is én hoe moeilijk het soms kan zijn.

Binnen no time had hij meer dan tienduizend volgers. En nu is daar dus het boek, waarin hij openhartig en eerlijk vertelt over Tommie in de zorg.

TOMMIE IN DE ZORG is een boek voor iedereen die bekend is met de zorgverlening óf juist helemaal niet.

Te bestellen op: www.amboanthos.nl

REACTIES EN SUGGESTIES

U kunt uw zorginstelling voor religieuze profileren in het COR-Nieuws in onze rubriek "Zicht op Zorg". Ook nieuws uit uw organisatie, zoals een fusie, verhuizing, opening of een nieuwe directie kan via ons bekend gemaakt worden in de wereld van religieuze en zorg. Mail uw berichten naar: cor@knr.nl. U kunt de COR telefonisch bereiken via het secretariaat van de KNR, telefoon: 073-6921321.

VOLGENDE COR-NIEUWS

Het volgende COR-Nieuws wordt begin december 2018 verzonden. De deadline voor de volgende editie is 18 november 2018.

COLOFOON

Het COR-Nieuws is een tweemaandelijke nieuwsbrief van de KNR op het gebied van ouderenzorg aan religieuzen. Deze nieuwsbrief wordt kosteloos toegestuurd aan voormalige leden van de VOR (Vereniging Ouderenzorg Religieuzen), aan religieuze instituten en aan belangstellenden die actief zijn op het gebied van ouderenzorg aan religieuzen. U kunt u aanmelden via cor@knr.nl, of schriftelijk via het adres van de KNR: COR, Postbus 111, 5201 AC 's-Hertogenbosch.

Het COR-Nieuws is ook digitaal te verkrijgen, in plaats van óf naast de papieren versie. De digitale versie is te vinden op de website van de KNR www.knr.nl op de pagina van de commissie COR. U kunt ook een verzoek sturen om de nieuwsbrief digitaal te ontvangen op uw e-mailadres. Stuur daarvoor een berichtje naar cor@knr.nl.

Het COR-Nieuws is samengesteld door Karin Bos stafmedewerkster binnen de KNR. De lay-out en opmaak zijn verzorgd door Anouschka Vente. Secretariaresse.